

FORENINGEN FOR KIRKEGAARDSKULTUR

Nye Medlemmer.

Afdeling A.

184 Graasten Menighedsraad.

Afdeling C.

- 688 Kirkeværgen i Gjesten Sogn.
689 Hr. Kirkeminister, Folketingsmand V. Fibiger, R. Øland pr. Snedsted.
690 Hr. Stenhuggermester Kai Grage, Bendz' Vej 6^a Kbhvn. F.
691 Hr. Havebrugskandidat Jørgen Chr. Jørgensen, Flensborggade 30^a, V.
692 Hr. Havearkitekt Troels Erstad, Sølystvej 3 A, Klampenborg.
693 Hr. Stenhuggermestere Hans & Jørgen Larsen, Jyllingevej 52, Vanløse.

FRA DANSKE KIRKEGAARDE

2/7 (Kolding Soc. Dem.): Til Udv. af Kgd. i Kol-
ding er bevilget 30,000 Kr. (Haveark. J. P. Ander-
sen). — Artikel vil fremkomme i »V. K.«

12/7 (Svendborg Avis): Sygehusets Kgdskapel, der
ligger paa Grænsen mellem Sygehuset og Kgd. i
Svendborg, er indvint i Gaar (se Billedet).

14/7 (Politikens Magasin): Det er sikkert ikke
mange bekendt, at der i København findes en Grav-
sten over Struensee og hans Ven, Grev Enevold
Brandt, men det skal ogsaa indrømmes, at en simple
Grav og et mere bramfrit Gravminde kan ikke
tænkes.

Dersom De tager ud paa Vestre Kirkegaard og stil-
ler Dem ved Søndre Kapel med Front mod Indgangs-
døren, vil De, naar De gaar til højre ad Gangen, der
fører mod Udgangen, ved første Sti paa Deres højre
Haand finde en lille Forhøjning, tæt bevokset med
Krat. Her staar en ganske almindelig, ca. 30 cm høj
Kampesten, paa hvis ene Flade er ridset Bogstaverne
STR og BRD, her ligger — eller laa, thi ingen ved
med Sikkerhed, om de i Virkeligheden mere befinder
sig her — de sørgelige Rester af de to Stormænd.

Da Grunden blev gravet til Folkets Hus paa Eng-
havevej, fandt man Benene, der af kyndige Folk blev
bestemt som værende Struensees og Brandts; de Sags-
kyndige, Arkivar Villads Christensen, Inspektør
Bahnsen og Pastor K. P. Rasmussen, sørgede for, at
de blev jordet paa Kirkegaarden, og at Stenen blev
opstillet paa den lille Gravhøj.

15/7 (Vendssyssel Tid.): Vester Hjermitslev Kgd.
udvides.

17/7 (Aalborg Amtstid.): Dronninglund Kgd. regu-
leres.

23/7 (Vendssyssel Tid.): Volstrup Kgd. Udvidelse
er indviet den 21/7.

24/7 (Holstebro Dagbl.): Borbjerg Kgd. er bleven
udvidet.

28/7 (Hejmdal): Tandslet Kgd. er bleven udvidet
af Kirketjener Joh. Petersen.

29/7 (Nordjyll. Soc. Dem.): Licitation over Vraa
Kgds. Udv.

6/8 (Købh. Amts Avis): Sorgenfri Kgd. i Lyngby
skal udvides.

6/8 (Nykøbing Soc. Dem.): Urnehaven i Nyk. F.
har faaet sin Søjl (jvf. »V. K.« S. 97—98).

9/8 (Ringkøbing Amtstid.): Arbejdet med Udv. af
Vandborg Kgd. er i Gang. Omkst. 8 à 10,000 Kr. —
Ogsaa Thyborøn Kgd. bliver udvidet i Sommer.

10/8 (Aalborg Stiftstid.): Der er udarbejdet ny
Vedtægt for Aalborg Kgd.

12/8 (Vendssyssel Tid.): Vraa Kgd. udvides af Murer-
mester Kristiansen, der er gaet i Gang med at ned-
bryde Kampestensmurene.

13/8 (Jydske Tid.): En Del af den ny Kgd. i Graa-
sten indvies i Morgen ved en Begravelse.

14/8 (Venstres Folkebl.): Ringsted Mhstr. vedtager
at bygge Kapel til 72,000 Kr. (Ark. Aage Herløv).

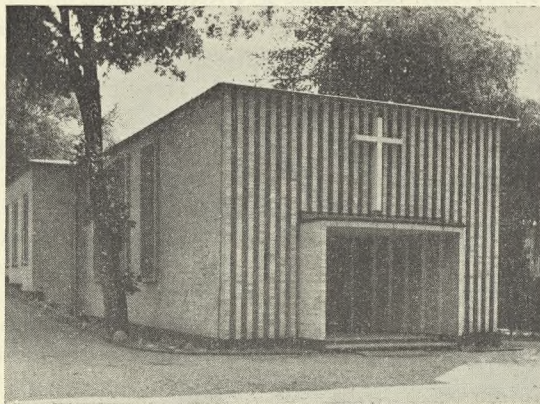
16/8 (Aalborg Stiftstid.): Under Reguleringsarbej-
det paa Dronninglund Kgd. er gjort Fund fra Mun-
ketiden.

18/8 (Aalborg Amtstid.): Hadsund Kgd. er ud-
videt. Omkstn. 11,000 Kr.

24/8 (Næstved Avis): Skal Kgds. Inspektøren have
Kontor paa sin Bopæl? (Næstved).

27/8 (Århus Amtstid.): Udvidelsesplanerne for
Mørke Kgd. er godkendt af Kirkeministeriet, dog med
visse Ændringer.

28/8 (Aalborg Stiftstid.): Den ny Urnehal i Aal-
borg, der er den største i Landet (udenfor Køben-

Sygehusets Kapel i Svendborg.

havn), indvies, naar til Foraaret den nye Urnehave er færdig.

28/8 (Berl. Tid.): Der er Planer om at indrette Gammel-Maarum Kgd. som Musæum (se Billedet).

28/8 (Loll.-Falst. Stifts-Tid.): Licitation over Ud. af Horbelev Kgd. (Landinspektør Lorentzen).

29/8 (Sorø Amtstid.): Den 1. Septbr. indviedes Reersø Kgd.s Udvidelse (Lektor, Haveark. G. Georgsen); samtidig indviedes Mindestenen for den med Linjeskibet »Christian VII« 5/4 1849 omkomne Peter Nielsen. Ud. af Kgd. har kostet 15,000 Kr.

29/8 (Ringkøbing Dagbl.): Strid om Ekspropriation til Ud. i Horne.

29/8 (Kolding Soc. Dem.): Grindsted Kgd. skal udvides.

29/8 (Amager Bladet): Ud. af Kastrup Kgd. indviedes 25/8 (Lektor G. Georgsen, Havearkitekt Johannes Tholle og Anlægsgartner Johs. Jørgensen).

31/8 (Randers Dagbl.): I Mørke tiltræder man Bygningsinsp. Packness Forslag til Ud. af Kgd.

4/9 (Vendsyss. Tid.): Ingstrup Kgd. er udvidet med ½ ha.

5/9 (Vendsyss. Tid.): Murerm. Kristiansen udvider Vraa Kgd.

11/9 (Frederiksborg Amts Avis): Ballerup Kgd. skal udvides.

11/9 (Østsjælland. Soc. Dem.): Graver Hansen i Ringsted afskediges fra 1/1, og der ansættes en Inspektør.

12/9 (Holbæk Amts Avis): Kirkeministeriet kan ikke bifalde den ny Ordning i Holbæk.

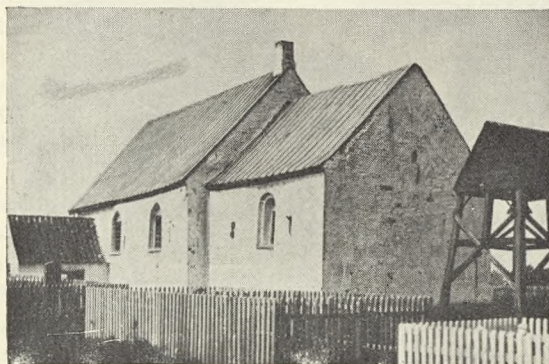
FRA NORSKE KIRKEGAARDE

19/6 (Sunmørposten): Planerne til Kgd. i Stordal er vedtaget.

5/7 (Gudbrandsdølen): Kirke- og Gravpladsspørgsmaalet i Mesna.

FRA SVENSKKE KIRKEGAARDE

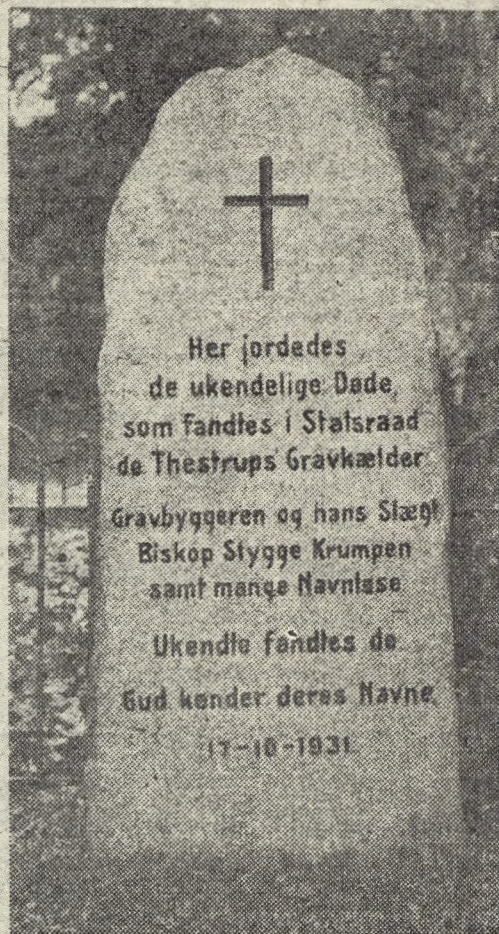
3/7 (Viola): Stockholms nye Krematorium.

Gammel Maarum Kirke og Kirkegaard.

15/8 (B. T.):

Bispens Levninger

Her jordedes
de ukendelige Døde,
som fandtes i Statsraad
de Thestrups Gravkælder
Gravbyggeren og hans Slægt
Biskop Stygge Krumpen
samt mange Navnløse.
Ukendte fandtes de
Gud kender deres Navne.
17-10-1931

★

FRA TIDSSKRIFTERNE

Grønlandet Nr. 8: Billeder af Gravsten fra Øen Før.

Havekunst Nr. 8: Kirkegaardsbetragtninger, Kirkegaardens Planter i den strenge Vinter.

Gartner-Tidende Nr. 30: Grave og Blomster bag Fronterne.

Præsteforeningens Blad Nr. 23: Københavns Begravelsesvæsen (om Kontorets Evakuering m. m.), Nr. 27: Kirken og det tredje Bud (om Søndagsbegravelserne).

Landsbygraveren Nr. 6: Nye Planter til Kirkegaarde. Hække. — Nr. 7: I Rosentiden. Dyrkning af Planter under Glas. Graverne og Graverkoner.

Menighedsraadenes Blad Nr. 7: Hvilebænke paa Kirkegaardene.

Ignis Nr. 6: Meditation i Norrköpings Krematorium. Eldbegængelse av avledna soldater. Eskilstuna Krematorium 5 Aar. Några Tankar om enhetlig Monumentering. — Nr. 7: Åtgärdar för Eldbegængelse av under Krig stúpade. Tekniska Åtgärdar för Kremation under Krigstid. — Nr. 8: Om Tillkomsten av Skogskrematoriet i Stockholm. Invigning av Skogskyrkogårdens Krematorium. Det nya Krematoriet på Skogskyrkogården. Kring Skogskyrkogårdens Krematorium.

Kriegsgräberfürsorge Nr. 6—7: Ehrenmal des Volkes. Nr. 8: Die ewige Ruhe. Kriegsgräberfürsorge in Norwegen.

Gartenkunst Nr. 8—9: Darf man auf Friedhöfen photographieren? Warum gehört der Kunststein nicht auf den Friedhof?

Die Feuerbestattung Nr. 2: Feierliche Übergabe der Werdauer Einäscherungsanlage. »Die moderne Leichenverbrennung«. Ein Salzburger Krematorium vor 15 Jahren. Zur Umgestaltung der Friedhöfe. Katholischer Friedhof und Volksgemeinschaft. Grabmalkosten und Socialversicherung. Die deutsche Krematorien im Jahre 1939 m. m.

BOGANMELDELSER

Min Hjemstavn. Nr. 3: **København**. H. Hirschsprungs Forlag, 8°, 78 S. Kbh. 1940.

I et let og underholdende Sprog fortæller Kom-munelærer P. L. Jørgensen, Adjunkt Hans Hvass og Skoleinspektør N. P. Andreasen i den af fhv. Skoledirektør Sophus Franck redigerede Series Nr. 3 om København, ikke mindst om dens Lilleverden af Dyr og Planteliv. Bogen giver København fra en Side, som kun faa kender den; derfor er den nok værd at studere.

A. M. Danvig: Hundrede Stueplanter. 8°, 96 S., Kbh. 1940, J. Fr. Clausens Forlag.

Paa samme Forlag har samme Forfatter tidligere udgivet »Haveplanternes Fjender«, »Min Altan« og sammen med R. Tørslev »Mine Stueplanter«. Den sidstnævnte er dobbelt saa stor som den nye Stueplantebog; men det er dog et Spørgsmaal, om den nye ikke er mere praktisk; i hvert Fald er den billi-

gere, og for de fleste Stuekultivatorer vil den ogsaa være fuldt tilstrækkelig, — hvem har mere end 100 Planter i sine Stuer, Vinterhaven inclusive? Billederne er gennemgaaende udmærkede, Dyrkningsreglerne ganske praktisk ordnet uden alt for mange Gentagelser og tilpas knapt affattet. Gid alle Stuekultivatorer vilde støtte sig til en saadan Bog, — saa var de sparet for megen Ærgrelse.

Om de kasserede Gravmæler.

Paa de fire Stenhuggermesterforeningers Delegeretsmøde i Odense (August) udtaltes under Punkt »Eventuelt« følgende:

Sanderhoff havde tænkt sig en Ordning, hvorved man skulde tilsende Kirkeministeriet en Skrivelse for Forbud af Salg af gl. Gravmonumenter fra Menighedsraadene.

Mohr: Dette er praktiseret i København. Det var lykkedes i Københavns Begravelsesvæsen to Gange at standse et saadant Udsalg, det ene endog Auktion. Man havde i Lauget enedes om at ville købe disse gl. Sten og havde budt Kr. 1000,00 til Amortisation. Imidlertid indsaa Begravelsesvæsenet det usmagelige i et saadant Salg og oplyste Lauget om, at de selv vilde tilintetgøre Stenene eller imodsat Fald intet foretage sig dermed uden at underrette Lauget derom.

RESOLUTIONER m. m. VEDRØRENDE KIRKEGAARDE

(Fortsat fra Side 44).

Ved Sagens Forelæggelse for Ministeriet har Hr. Stiftamtmanden og Deres Højærværdighed udtalt, at det formentlig saavel i Lov Nr. 282 af 30. Juni 1922 om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. v., § 23, Stk. 1, sidste Punktum, som i kgl. Anordning af 10. December 1927 § 16, Stk. 4, forudsættes, at der skal erlægges Betaling for Gravkastning af Erhververen af Gravstedet, hvorfor Stiftsovrigheden med Provstiuvalget er enig i, at Gravkastning ikke bør være vederlagsfri, hvorimod der formentlig intet kan være til Hinder for, at Betalingen for Gravkastning indgaar i Kirkens Kasse, og at Graveren erholder et fast aarligt Vederlag af denne Kasse.

Saaledes foranlediget skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet, uanset at Overførelsen af den heromtalte Udgift til Gravkastning paa den kirkelige Ligning er uden positiv Hjemmel i den kirkelige Lovgivning, efter Omstændighederne ikke vil modsætte sig, at denne Ordning fremdeles praktiseres, dog under Forudsætning af, at der tages behørigt Hensyn hertil ved Fastsættelsen af de Beløb, som i Henhold til de paagældende Kirkers Kirkegaardsvedtægter vil være at afkræve som Betaling for Gravstedets Erhvervelse, idet disse Takster bør afpasses herefter, saaledes at det,

naar det drejer sig om Begravelse af udensognsboende eller af udenfor Folkekirken staaende Sognebeboere, tages i Betragtning, at disse ikke har ydet noget Bidrag til Sognets Kirkeligning og altsaa heller ikke til de gennem denne tilvejebragte Beløb til Dækning af Udgifterne til Graves Kastning, forsaavidt disse Udgifter efter den i Sognet bestaaende Ordning er lagt over paa Kirkeligningen, jfr. herved Principet i Lov af 30. Juni 1922 om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. v., § 25, Stk. 4 og 5 sidste Punktum.

4. August 1936. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Roskilde Stift) ang. **Bestemmelsen i Lov Nr. 282 af 30. Juni 1922 § 25, Stk. 1, om Adgang for ubemidlede til uden Vederlag at faa en sømmelig Gravplads udlagt paa Kirkegaarden.**

I den med Stiftøvrighedens Skrivelse af 16. Marts 1936 hertil indsendte Sag har Kalundborg Købstads Menighedsraad rejst Spørgsmaal om Forstaaelsen af Udtrykket »ubemidlede« i Bestemmelsen i Lov Nr. 282 af 30. Juni 1922 § 25, Stk. 1, om Adgang for saadanne til at faa en sømmelig Gravplads udlagt uden Vederlag.

I Anledning heraf skal man efter stedfunden Brevveksling med Socialministeriet herved tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, af Afgørelsen af, om en afdød Person maatte anses for »ubemidlet«, beror paa et Skøn over samtlige Omstændigheder i hvert enkelt Tilfælde, men at der, naar de kommunale Myndigheder har skønnet, at den paa gældende var ubemidlet, og Begravelsen derfor sker med Tilskud fra Kommunen, efter Ministeriets For mening ikke fra Kirkebestyrelsens Side vil kunne rejses Indsigelse imod at stille Frijord til Raadighed i Overensstemmelse med den nævnte Lovbestemmelse.

4. August 1936. Kirkeministeriets Skriv. (til Biskoppen over Roskilde Stift) ang., at **Sager om Flytning af Lig fra en københavnsk Kirkegaard til en Kirkegaard udenfor København maa forelægges Kirkeministeriet til Afgørelse.**

I den med Deres Højærværdigheds Skrivelse af 15. April 1936 hertil indsendte Sag har Sognepræst for Snoldelev og Tune Menigheder N. N. indberettet, at Københavns Begravelsesvæsen med Henvi sning til den af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet den 29. Marts 1892 givne Bemyndigelse den 11. September 1935 har meddelt Tilladelse til, at Liget af Enkefru O. O., der blev begravet paa Vestre Kirkegaard den 7. December 1915, er henflyttet derfra til Tune Kirkegaard.

Ved Sagens Fremsendelse hertil har Deres Højærværdighed forespurgt, om Ministeriet kan tiltræde,

at Flytningen af Liget er foretaget, uden at Ministeriets Tilladelse forinden var indhentet, idet De iøvrigt har udtalt, at Ministeriets nævnte Skrivelse af 29. Marts 1892 næppe indeholder nogen Bemyndigelse til Flytning af Lig udenfor københavnske Kirkegaarde.

I Anledning heraf skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet med Deres Højærværdighed er enig i, at den paa gældende Bekendtgørelse af 29. Marts 1892 ikke indeholder nogen Bemyndigelse for Direktoratet for Københavns Begravelsesvæsen til paa egen Haand at approbere Flytning af Lig fra en københavnsk Kirkegaard til en Kirkegaard udenfor København, idet saadanne Sager maa forelægges Ministeriet til Afgørelse.

Det tilføjes, at Københavns Magistrat, med hvilken man har brevvekslet om Sagen, har tilskrevet Direktoratet for Københavns Begravelsesvæsen i Overensstemmelse hermed.

4. Aug. 1936. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Haderslev Stift) ang., **hvorledes Ullerup Sogns Beboere er stillet med Hensyn til Erhvervelse af Gravplads paa Fredericia Trinitatis Kirkegaard i Henhold til den af Vestre Landsret den 16. Marts 1936 afsagte Dom.**

Efter at det ved Vestre Landsrets Dom af 16. Marts 1936 i den af Trinitatis Menighedsraad i Fredericia mod Ullerup Menighedsraad anlagte Sag til Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt der tilkommer Beboerne af Ullerup Sogn Frijord paa Fredericia Trinitatis Kirkegaard, er fastslaet, at Beboerne i Ullerup Sogn ikke har nogen paa særlig Adkomst hvilende Ret til Frijord paa Trinitatis Kirkegaard, men at en saadan Ret maa antages at være hjemlet i Lovgivningens almindelige Regel om fri Gravplads paa Landsbykirkegaardene, har Trinitatis Menighedsraad i et med Stiftøvrighedens Skrivelse af 8. Juli 1936 hertil indsendt Andragende udbedt sig en Udtalelse fra Ministeriet med Hensyn til, om det kan anses for rigtigt, naar Menighedsraadet forstaa den omhandlede Dom saaledes:

1. at Beboerne af Ullerup Sogn kun har Ret til ved Dødsfald at faa udlagt som Frijord en enkelt Gravplads efter Kirkebestyrelsens Anvisning eller, saafremt den afdøde var gift, en dobbelt Gravplads med Plads ogsaa for den efterlevende Ægtefælle ved Siden af den først afdøde, alt for første Fredningsperiode, og

2. at Trinitatis Kirke, forsaavidt angaar de ca. 10 Gravsteder af Størrelse fra 2 til 10 Gravpladser i hvert, som hidtil har henligget som Frijord til Beboere af Ullerup Sogn, ikke er pligtig til at lade disse Gravpladser henligge uden at kræve Betaling efter Kirkegaardens Takster, og at Kirken, saafremt saadan

Betaling ikke erlægges, maa have Ret til at slojfe Gravene, medmindre den første Fredningsperiode endnu ikke er udløbet.

Ved Sagens Forelæggelse for Ministeriet har Hr. Stiftamtmanden og Deres Højærværdighed udtalt, at De kan tiltræde Menighedsraadet's Fortolkning af Dommen, dog at der, forsaavidt angaar de under Punkt 2 anførte Gravsteder (Familiegravsteder, jfr. Lov om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. v. af 30. Juni 1922 § 25, Stk. 2) maa tages Forbehold med Hensyn til Særrettigheder i Henhold til nævnte Lovs § 25, Stk. 7.

I Anledning heraf skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet er enigt med Hr. Stiftamtmanden og Deres Højærværdighed i, at Menighedsraadet's Fortolkning af Dommen formentlig er rigtig, dog at der, som af Stiftsøvrigheden anført, forsaavidt angaar de under 2 anførte Gravsteder, maa tages Forbehold med Hensyn til Særrettigheder i Henhold til Bestemmelsen i den foran citerede Lovs § 25, Stk. 7.

Det tilføjes, at Spørgsmaalet om den rette Fortolkning af Dommen iøvrigt henhører under Domstolens Afgørelse.

22. Aug. 1936. Kirkeministeriets Skriv. (til Frederiksberg Kommunalbestyrelse), hvorved meddeles Approbation paa, at Bestemmelsen i § 16, sidste Punktum, i Reglementet for Begravelsesvæsenet paa Frederiksberg ændres saaledes, at Bestemmelsen faar følgende Ordlyd:

»De dobbelte Takster gælder dog ikke ved Fornylse af Gravsteder for dem, der har erhvervet disse, medens de boede i Kommunen, selvom de ikke længer har fast Bopæl i samme, eller i Tilfælde, hvor Gravstedsejeren har Ægtefælle, Forældre eller Børn begravet i det paagældende Gravsted«.

Endvidere godkendes det, at Taksten for Brænding af Liget af en voksen Person nedsættes fra 35 Kr. til 30 Kr.

26. Okt. 1936. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Fyens Stift) ang. en af Menighedsraadet for Dalby Sogn mod den tidligere Kirkeværges anlagt Retssag angaaende Udlevering af nogle til ham overgivne Beløb, der var bestemt til Vedligeholdelse af forskellige Gravsteder paa Dalby Kirkegaard m. m.

Efter af Ministeriet med Henviisning til, at der af Justitsministeriet var givet Menighedsraadet for Dalby Sogn fri Proces under en Sag, som Raadet agtede at anlægge mod Lærer S. J. Simonsen, Dalby, angaaende Udlevering af nogle til ham overgivne Beløb, ialt 1150 Kr., der er bestemt til Vedligeholdelse af forskellige Gravsteder paa Dalby Kirkegaard, i Skrivelse af 23. September d. A. havde udbedt sig Ind-

beretning om, hvad der maatte være passeret i Sagen, har man med Stiftsøvrighedens Erklæring af 16. Oktober d. A. modtaget Indberetning om, at Menighedsraadet ved den af Østre Landsret i Sagen den 4. Februar 1936, afsagte Dom har faaet tilkendt de omhandlede Gravstedssummer med Undtagelse af et enkelt Beløb, samt at Raadet, efter at Appelfristen for Dommen er udløbet, fra Modpartens Sagfører har modtaget de omhandlede, paa Kontrabøger med Kereminde Sparekasse og Landbosparekassen for Fyen indestaende Beløb, tilsammen 943 Kr. 79 Øre. Stiftsøvrigheden har derhos udtalt, at Sagen formentlig herefter kan betragtes som afsluttet, saaledes at de paagældende Sparekassébøgers samlede Paalydende, 943 Kr. 79 Øre, kan inddrages blandt Kirkens Kapitaler i Stiftsmidlerne, og de aarlige Renter udbetales Menighedsraadet til Anvendelse ved Gravstedernes Vedligeholdelse.

I Anledning heraf skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet herved bifalder Stiftsøvrighedens Indstilling.

16. Nov. 1936. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Haderslev Stift) ang., hvorvidt Gravsteder paa Augustenborg Kirkegaard, som inden Genforeningen er overladt de paagældende som »Erb und Eigenthum«, nu kan kræves fornyet mod Betaling efter Kirkegaardsvedtægten m. m.

I den med Stiftsøvrighedens Skrivelse af 27. Oktober 1936 hertil tilbagefulgte Sag har Augustenborg Menighedsraad udbedt sig Ministeriets Afgørelse af, hvorvidt Raadet er berettiget til hos Ejerne af saadanne Gravsteder paa Augustenborg Kirkegaard, som i sin Tid inden Genforeningen er overladt de paagældende Gravstedsejere som »Erb und Eigenthum«, at opkræve Vederlag for Fornylse af Retten til disse Gravsteder overensstemmende med Reglerne i den for Kirkegaarden i Henhold til Lov om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. v. af 30. Juni 1922 § 23 stadfæstede Vedtægt.

Det fremgaar af Sagen, at Menighedsraadet i Anledning af, at der paa Kirkegaarden i mange Aar har henligget Gravsteder, der aldrig eller i ethvert Fald meget sjældent bliver tilset og vedligeholdt, har udsendt Meddelelse til alle Ejere af Gravsteder, der er erhvervet før 1920, om, at Gravstedet, saafremt det maatte ønskes bevaret, maa fornyes mod den i Kirkegaardsvedtægten herfor fastsatte Betaling, men at de paagældende Gravstedsejere har nægtet at erlægge et saadant Fornylsesgebyr under Henviisning til, at Gravstederne i sin Tid er erhvervet til »Erb und Eigenthum«, uden at der iøvrigt med Hensyn til de Regler, der særlig maatte have været gældende for de ommeldte Gravsteder, er tilvejebragt saadanne Oplysninger, som kunde være af afgørende Betyd-

ning ved Sagens Afgørelse, hvorved dog bemærkes, at det af en i Sagen værende Kvittering vedrørende Erhvervelse af et saadant Gravsted til »Erb und Eigenthum«, udstedt af Kirkeforstanderskabet den 20. December 1875, fremgaar, at der for det paagældende Gravsted, bestaaende af 5 Gravpladser, er erlagt et Vederlag af 18 Mark.

Saaledes foranlediget skal man udtale, at det efter Ministeriets Skøn ikke kan antages at have været Hensigten, ligesom der ej heller kan være vakt nogen berettiget Forventning hos de paagældende Gravstedsejere om, at der for et saa beskedent Vederlag som det, der efter det oplyste har været krævet i det foran omtalte Tilfælde og i Mangel af andre Oplysninger vel maa antages at svare til det sædvanlige krævede, skulde ydes ganske ekstraordinære Rettigheder forud for dem, der ydes andre Gravstedsejere, og at man vil være tilbøjelig til at opfatte den benyttede Betegnelse, »Erb und Eigenthum«, som sigtende til en Praksis, svarende til den mangfoldige andre Steder i Landet udenfor Købstæderne fulgte, hvor det har været Skik at udlægge Gravsteder uden nogen som helst Tidsbegrænsning, og uden at der senere krævedes Fornylsesgebyr, en Praksis, som nu er ulovmedholdelig som Følge af Bestemmelsen i § 25, Stk. 2, i fornævnte Lov om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. v. af 30. Juni 1922, hvorefter der skal betales for Bevaring af Gravstedsretten ud over den første Fredningsperiode, hvilket ogsaa maa anses som gældende for de forinden Lovens Ikrafttræden udlagte Gravsteder.

Selv om man imidlertid vil tillægge den omhandlede Betegnelse (»Erb und Eigenthum«) en videregaende Betydning end foran anført, maa Ministeriet dog i Overensstemmelse med det af Hr. Stiftamtmanden og Deres Højærværdighed ved Sagens Indsendelse hertil anførte mene, at der ikke kan være Spørgsmaal om nogen videregaende Ret end den, der tilkommer Indehaverne af de fra gammel Tid til bestemte faste Ejendomme henlagte Gravsteder, saaledes at Retten i ethvert Fald er begrænset til at gælde for de hidtidige Indehaveres Levetid, jfr. Bestemmelsen i den foran citerede Lovs § 25, Stk. 7.

Det bemærkes iøvrigt, at Spørgsmalets endelige Afgørelse henhører under Domstolene.

Endelig skal man efter den Anledning, som Sagen dertil giver, ikke undlade at tilføje, at de Gravsteder paa Kirkegaarden, der ikke vedligeholdes paa behørig Maade, selvfølgelig, uanset de Bestemmelser, der iøvrigt maa anses for gældende med Hensyn til Retten til Bevarelse af disse Gravsteder, kan sløjfes efter de i Kirkegaardsvedtægtens § 21 gældende Regler.

7. Dec. 1936. Kirkeministeriets Skriv. (til Sagfører C. Jensen, Odense) ang. en paa nærmere angivne Vil-

kaar meddelt Tilladelse til at lade Askeurner nedgrave i et dertil indrettet Areal paa en privat Ejendom.

I et direkte hertil indsendt Andragende har Godsejer N. N., Margaard, anholdt om Tilladelse til at lade sin afdøde Hustrus Aske, der beror i en Urnebegravelse i et Gravsted paa Frederiksberg Kirkegaard, hensætte i det paa den hoslagte tilbagefølgende Skitse med rødt betegnede Areal, der er beliggende i Margaard Skov, ligesom Andragerens Aske efter hans Død ønskes gravsat sammesteds.

I Anledning heraf skal man, efter stedfunden Brevveksling med Justitsministeriet, meddele Dem til Efterretning, at Kirkeministeriet i Medfør af Bestemmelsen i § 4 i Lov Nr. 60 af 14. Marts 1931 om Ligbrænding herved paa Justitsministeriets Vegne meddeler den ansøgte Tilladelse til Anbringelse dels straks af en Askeurne, indeholdende Asken af Andragerens afdøde Hustru, dels til sin Tid af en Askeurne, indeholdende Asken af ham selv, paa Betingelse af at Urnen nedgraves i passende Dybde, at der tinglyses en Deklaration paa Ejendommen, hvorefter den nuværende og de fremtidige Ejere af denne forpligter sig til ikke i 10 Aar fra den sidste Urnes Nedsættelse at regne at grave saa dybt, at Urnerne kan berøres, og at Justitsministeriet skal være paa taleberettiget med Hensyn til den Ejendommen ved Deklarationen paalagte Servituts Tilsidesættelse.

26. Jan. 1937. Kirkeministeriets Skriv. (til Overpræsidenten i København og Biskoppen over Københavns Stift) ang., i hvilket Omfang det paa hviler Graverne ved de københavnske og frederiksbergske Kirker uden Vederlag at udføre Arbejder ved de ved Kirkerne værende Anlæg, m. m.

I et med Hr. Kammerherrens og Deres Højærværdigheds Skrivelse af 9. December 1936 hertil indsendt Andragende har Graverforeningen for København og Frederiksberg med Henviisning til Bestemmelsen i § 21 i det fælles Regulativ af 1. April 1935 for de københavnske og frederiksbergske Kirker, hvorefter Graveren, naar ikke andet er fastsat af Overtilsynet, bl. a. skal renholde Kirkepladsen og Gadearealet ved Kirken, udbedt sig en Udtalelse med Hensyn til, hvilke Arbejder det herefter paa hviler Graveren at udføre ved det Anlæg, som adskillige Steder er beliggende ved og hører til Kirken.

Graverforeningen har i saa Henseende anført, at den nævnte Bestemmelse formentlig alene paalægger Graveren Pligt til Renholdelse af Anlægget, medens egentligt Gartnararbejde maa være Graverstil-lingen uvedkommende.

Overtilsynet har derhos i sin fornævnte Skrivelse af 9. December 1936 med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilke Arbejder det herefter maa antages, at

Graveren er pligtig at udføre ved et til Kirken hørende Anlæg, eksempelvis udtalt, at følgende Arbejder, hvortil særlig Fagkundskab ikke kan anses for nødvendig, nemlig Vanding, Slaaning af Græsplæne (med Maskine), Skufning af Havegange og Rabatter samt Klipping af en almindelig Hæk, maa udføres af Graveren uden Vederlag, medens det maa afhænge af Arbejdets nærmere Omfang og Beskaffenhed, om Gravning og Afstikning af Græsplæner skal anses for egentligt Gartnerarbejde, hvortil iøvrigt maa henregnes Beskæring af Træer og Buske, Plantning samt alle Nyanlæg.

I Anledning heraf skal man meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, herunder for Graverforeningen, at Ministeriet i det hele kan tiltræde de af Overtilsynet fremsatte Synspunkter, hvorefter det maa paahvile Graveren uden Vederlag at udføre alle Arbejder vedrørende Kirkens Anlæg, hvortil ikke kræves særlig Fagkundskab, medens der til de Arbejder, som forudsætter egentlig gartnermæssig Uddannelse, af Kirkens Bestyrelse maa antages Gartnerassistance paa Kirkens Regning.

12. Febr. 1937. Kirkeministeriets Skriv. (til N. N.) ang., hvorvidt en Kirkegaardsbestyrelse havde været berettiget til at forbyde Anbringelsen af Monumenter af imiteret Granit paa et nyt, under Kirkegaarden inddraget Areal.

I et den 3. September 1936 til Ministeriet indgivet Andragende har De besværet Dem over, at Hjørring Menighedsraad har forbudt Opstilling af Monumenter af imiteret Granit paa Hjørring Kirkegaard.

Efter at Ministeriet i Anledning heraf har brevsvekslet med Stiftsovrigheden over Aalborg Stift, skal man meddele Dem, at det er oplyst, at det paagældende Forbud ikke gælder for Hjørring gamle Kirkegaard, men kun for et nyt, under Kirkegaarden inddraget Areal med ialt ca. 100 Grave, idet Menighedsraadet med Hensyn til dette nye Areal stiller særlige Krav paa Grund af dets smukke Beliggenhed, og at Ministeriet maa holde for, at Menighedsraadet efter Kirkegaardsvedtægten er berettiget til at stille saadanne Krav.

23. Febr. 1937. Kirkeministeriets Skriv. (til Biskoppen over Viborg Stift) ang., at Dispositionsretten over et paa en Købstadkirkegaard værende Ligkapel tilkommer Menighedsraadet, herunder ogsaa Beføjelse til at træffe Bestemmelse om Kapellets Benyttelse til Afholdelse af gudstjenstlige Møder m. v.

I den med Bispeembedets Erklæring af 10. Juni f. A. hertil indsendte Sag har et Mindretal indenfor A. Købstads Menighedsraad for Ministeriet indanket en af Menighedsraadets Flertal truffen Afgørelse med Hensyn til Reglerne for Benyttelse af det paa A. Kirkegaard værende Ligkapel til Møder m. v., hvor-

efter »Brug af Kapellet til gudstjenstlige Møder ordnes ved Henvendelse til Menighedsraadets Formand«, idet Mindretallet har forment, at der — da Distriktsdeling i Henhold til Lov om Sognebaandsløsning og Brugen af Kirkerne af 30. Juni 1922 § 1, Stk. 3, er indført i A., og det herommeldte Ligkapel er beliggende i det den residerende Kapellan tildelte Distrikt — bør tillægges denne sidste en af Menighedsraadets Formand uafhængig Adgang til at benytte Kapellet til gudstjenstlige Møder m. v.

I Anledning heraf skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet i det hele kan tiltræde de af den daværende Biskop i Skrivelse af 5. Marts f. A. til Menighedsraadet for A. Købstad fremsatte Betragtninger, hvorefter Dispositionsretten over det herommeldte Ligkapel — der ikke er eller kan sidestilles med en Kirke — maa tilkomme Menighedsraadet i dets Egenskab af Kirkens og dermed Kirkegaardens Bestyrelse, hvorfor det ogsaa maa tilfalde Menighedsraadet at træffe nærmere Bestemmelse om Reglerne for Kapellets Benyttelse, derunder ogsaa til gudstjenstlige Møder og lignende.

Imidlertid fremgaar det af Sagen, at medens der i det Sognepræsten tildelte Distrikt er beliggende — foruden Sognekirken — tillige et »Missionshus«, hvortil Sognepræstens Menighedsarbejde er knyttet, forefindes der i det Kapellanen anviste Distrikt intet andet til gudstjenstlige Møder m. v. anvendeligt Lokale end det herommeldte Ligkapel.

Under disse Omstændigheder maatte Ministeriet finde det rimeligt og ønskeligt, at der sikredes Kapellanen en selvstændig og uafhængig Adgang til at benytte dette Ligkapel til de af ham — eller af ham i Forbindelse med andre, ved hans Foranstaltning og paa hans Ansvar indbudte Talere — afholdte gudstjenstlige Møder m. v., hvorfor man skal anmode Deres Højærværdighed om at ville henstille til Menighedsraadet at tage Sagen under fornyet Overvejelse og derefter fremkomme med et overensstemmende med foranstaaende udfærdiget Forslag til Affattelse af de herhenhørende Bestemmelser vedr. Benyttelsen af det ommeldte Ligkapel.

4. Marts 1937. Kirkeministeriets Skriv. (til Københavns Magistrats 1ste Afdeling, hvorved meddeles Approbation paa følgende ændrede Affattelse af § 27 i Vedtægten for Københavns Begravelsesvæsen:

»I Kirkegaardskapellerne maa ingen Begravelse ansættes til senere end Kl. 2«.

Den saaledes ændrede Bestemmelse træder i Kraft fra den 1. April 1937 at regne.

31. Marts 1937. Kirkeministeriets Skriv. (til Sogneraadetsformand N. N.) ang. Erstatning for Skade paa Mindesmærker paa en Kirkegaard, foraarsaget ved Storm m. m.

I et direkte hertil indsendt Andragende af 10. December 1936 har De anholdt om Besvarelse af følgende Spørgsmaal:

1. Hvem har Erstatningspligt i saadanne Tilfælde, hvor Grene af gamle Træer paa Kværs Kirkegaard paa Grund af Storm falder ned og beskadiger Mindesmærker paa Kirkegaarden?

2. Hvem skal bekoste midlertidig Fjernelse af Mindesmærker paa Kirkegaarden i Tilfælde af Træfældning?

3. Har Ejeren af en til Kirkegaarden grænsende Ejendom Ret til at forlange Træer paa Kirkegaarden fjernet, saafremt de er til Gene for den paagældende Naboejendom?

I Anledning heraf skal man, efter om Sagen at have brevvekslet med Stiftsøvrigheden over Haderslev Stift, meddele Dem:

ad 1. Ifølge Bestemmelsen i § 22, Stk. 9, i den for Kværs Kirkegaard gældende Vedtægt har Kirkegaardsbestyrelsen intet Ansvar for Beskadigelse eller Ødelæggelse, som maatte overgaa Mindesmærker, Indhegning eller lignende ved Naturbegivenheder, Vold eller hændelig Skade.

ad 2. Ifølge en af Kværs Menighedsraad i Sagen afgiven Erklæring er der saavel i Vinteren 1935—36 som i indeværende Vinter fjernet en Del store Træer paa Kirkegaarden, og Udgifterne ved Mindesmærkenes Fjernelse og Genanbringelse i denne Anledning er afholdt af Kirkens Kasse.

ad 3. I Henhold til Bestemmelsen i § 15, Stk. 1, i kgl. Anordning angaaende Kirkegaarde af 10. December 1927 maa de paa Kirkegaarden staaende Træer kun borttages eller stevnes efter nærmere Bestemmelse af det i Lov om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. m. af 30. Juni 1922 § 32 ommeldte Syn.

Det tilføjes, at Besvarelsen af de af Dem fastsatte Spørgsmaal iøvrigt beror paa en Fortolkning af Lovgivningen, som henhører under Domstolenes Afgørelse, hvorved bemærkes, at der ikke for Kirkegaarde gælder særlige Lovbestemmelser om Erstatning for Skade m. m.

Regulativ for Udførelsen af Ligbrænding.

I Medfør af § 6 i Lov Nr. 60 af 14. Marts 1931 om Ligbrænding udfærdiges herved følgende Regulativ for Udførelsen af Ligbrænding. *)

*) Se Smaaskrifter Nr. 6.

12. Juni 1937. Kirkeministeriets Skriv. (til N. N.) ang. **Overførelse til Udlandet af et i et underjordisk, ikke tilgængeligt Gravkammer nedsat Lig.**

I Skrivelse af 3. Juni 1937 har De paa Konsulinde O. O.s Vegne anholdt om Tilladelse til at lade Liget

af hendes Mand, der er afgaaet ved Døden den 25. November 1936 i en Alder af 82 Aar, flytte fra Garnisons Kirkegaard her i Staden til Letland.

Det er oplyst, at Liget den 1. December 1936 er nedsat i muret Grav (underjordisk, ikke tilgængeligt Gravkammer) paa Garnisons Kirkegaard i en forsvarligt tilloddet Zinkkiste, der er omsluttet af en svær Egetræskiste, hvorhos Transporten til Letland vil ske i en solid Transportkasse.

I Anledning heraf skal man efter Forhandling med Sundhedsstyrelsen meddele til Efterretning, at der fra nærværende Ministeriums Side intet findes at erindre imod, at den paagældende Kiste optages af Gravkamret.

I Overensstemmelse med det i Cirkulære herfra af 15. Maj 1914 anførte skal man henlede Opmærksomheden paa, at der ved Aabningen af Gravkamret maa udvises den største Forsigtighed — navnlig maa Kamret omhyggelig udluftes, forinden det betrædes af Mennesker — og at Kamret snarest muligt atter maa tillukkes og tætnes.

Endvidere bemærkes, at der, saafremt nogen af Kisterne maatte befindes at være utæt, maa iagttages de i Ministeriets Skrivelse af 30. September 1922 omhandlede sædvanlige Forsigtighedsregler.

Endelig bemærkes, at der, forinden Liget føres ud af Landet, maa indhentes Tilladelse hertil fra Justitsministeriet, hvem man Dags Dato har givet Meddelelse i Overensstemmelse med foranstaaende.

12. Aug. 1937. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Ribe Stift) ang. **Ansættelsen af Kirkegaardsværger, deres Funktionstid m. v.**

I Skrivelse af 11. Juni 1937 har Hr. Stiftamtmanden og Deres Højærværdighed ved at fremsende det hoslagt tilbagefølgende, i Medfør af Bestemmelsen i Lov om Kirkers Bestyrelse m. m. af 30. Juni 1922 § 7, Stk. 2, udfærdigede Forslag til Vedtægt for Værger ved Ribe Kirkegaarde, hvorefter Kirkegaardsværger antages af Kirkegaardsudvalget uden anden Tidsbegrænsning, end at Opsigelse fra begge Sider kan ske med 1 Aars Varsel til en 1. April, forespurgt:

- 1) om Kirkegaardsværger saaledes kan ansættes paa ubestemt Tid, eller om han overensstemmende med den i Lovens § 4, Stk. 2, for Kirkeværger fastsatte Bestemmelse skal ansættes for Menighedsraadens Funktionstid, hvilket sidste efter Stiftsøvrighedens Formening burde være Tilfældet,
- 2) om det i Vedtægten kan bestemmes — saaledes som sket — at Ansættelsen foretages af Kirkegaardsudvalget uden Godkendelse af Menighedsraadene.

(Fortsættes i næste Nr.)